

NOTAT

12. marts 2010

Sagsnr. 2010-0003231

JAI/amt

Forløb i 5 sager på Beskæftigelsesministeriets område, der har været omtalt i DR Orientering

Bestilling af tal vedr. kommunernes resultater og effekter på beskæftigelsesområdet

I forbindelse med den politiske diskussion og forhandlinger om en énstrengt beskæftigelsesindsats i foråret 2004 var oppositionen og arbejdsmarkedets organisationer stærkt kritiske overfor, om kommunerne ville kunne løfte opgaven.

For at imødegå denne kritik vurderede ministeriet, at der var behov for at kunne fremlægge tal, der belyste kommunernes resultater og effekter, herunder tal der sammenlignede disse resultater og effekter med AF's resultater og effekter.

Det er embedsværkets pligt at betjene den til enhver tid siddende regering, herunder at udarbejde papirer, tal, rapporter m.v. til brug for regeringens og ministrenes politiske virksomhed. Og det er regeringens og ministrenes ret at bede om sådant materiale.

At tal viser noget andet end det, oppositionen og – i dette tilfælde – arbejdsmarkedets organisationer mener, gør ikke tallene misvisende.

Fortolkningstvivi vedr. 300 timers reglen

Arbejdsdirektoratet udsendte den 7. juli 2006 vejledning til bekendtgørelse om kommunernes pligt til varsling, vejledning m.v. af ægtefæller, hvis kontanthjælp kan bortfalde som følge af 300 timers reglen.

I vejledningen anførte Arbejdsdirektoratet, at den såkaldte 300 timers regel omfattede ægtepar, hvis hjælp blev beregnet på baggrund af reglen i lov om aktiv socialpolitik § 26, stk. 1. Det var således Arbejdsdirektoratets vurdering, at 300 timers reglen omfattede ægtepar, hvor der på grund af den arbejdende ægtefælles indtægt kun udbetales supplerende kontanthjælp til den anden ægtefælle.

Ankestyrelsen traf den 23. januar 2008 afgørelse om, at 300 timers reglen ikke finder anvendelse på situationer, hvor ægtefællen til den person, der modtager kontanthjælp, er i ordinært og udstøttet arbejde og således ikke modtager eller er berettiget til hjælp efter aktivlovens § 11.

Arbejdsdirektoratet udsendte den 1. februar 2008 et brev til alle kommuner med anmodning om at tage de sager op, hvor ægtefæller ifølge Ankestyrelsens afgørelse uberettiget havde mistet retten til hjælp, og udbetale kontanthjælp fra det tidspunkt, hvor kontanthjælpen bortfaldt, hvis betingelserne for at udbetale hjælpen var opfyldt.

Arbejdsdirektoratet udsendte endvidere en ny vejledning til kommunerne i overensstemmelse med Ankestyrelsens afgørelse.

Eventuelle spørgsmål om erstatning afgøres ved domstolene efter de almindelige erstatningsretlige regler.

Beskæftigelsesministeren har i perioden fra september 2007 og frem til Ankestyrelsens afgørelse i en række svar på spørgsmål fra Folketinget samt i flere samråd besvaret spørgsmål om Arbejdsdirektoratets fortolkning af 300 timers reglen. Folketinget har således hele tiden haft indsigt i sagen.

Udenlandske arbejdstageres sikkerhed i farlige job

Undervisningsministeriet fremsatte i 2006 et lovforslag, som implementerede anerkendelsesdirektivet i Danmark. Anerkendelsesdirektivet sikrer fri bevægelighed for tjenesteydere i EU via regler om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer. Dette gælder også for personer, som udøver erhverv, som er reguleret i arbejdsmiljølovgivningen. Et enigt Folketing vedtog i februar 2007 lovforslaget.

Arbejdstilsynet administrerede de nye regler i overensstemmelse med det af Folketinget vedtagne. Anerkendelsesdirektivet medførte kun ændringer for de udenlandske tjenesteydere, der ønskede at arbejde midlertidigt i Danmark. De, der ønskede at arbejde fast i Danmark, skulle som hidtil have deres kvalifikationer anerkendt på forhånd af Arbejdstilsynet.

Der var ikke tale om at afskaffe kravene for de midlertidige udenlandske arbejdstagere, idet de fortsat skulle opfylde en række krav. Det nye var, at det var arbejdsgiveren - og ikke Arbejdstilsynet - der skulle sikre, at kravene til kvalifikationerne var opfyldt, før arbejdet måtte påbegyndes.

Arbejdstilsynet skulle under alle omstændigheder – ved tilsynsbesøg – føre tilsyn med kvalifikationerne ligesom hidtil.

Efterfølgende rejste Stilladsklubben sagen overfor Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg, da klubben var utilfreds med de nye regler. Hverken politikerne eller fagbevægelsen havde været opmærksomme på, at reglerne havde konsekvenser for arbejdsmiljøområdet, hvilket formentlig skyldtes, at hovedformålet med direktivet var gensidig anerkendelse i EU af uddannelser på bl.a. undervisnings- og sundhedsområdet. Repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og en række politikere fremførte imidlertid, at denne administration ikke havde været tiltænkt på arbejdsmiljøområdet.

Arbejdstilsynet undersøgte herefter i begyndelsen af 2008 - sammen med den koordinerende myndighed på området CIRIUS (nu Styrelsen for International Uddannelse) - mulighederne for at anvende en særlig undtagelsesbestemmelse i direktivet, således at Arbejdstilsynet alligevel skulle foretage forudgående anerkendelse af udenlandske tjenesteyderes kvalifikationer, når de skulle arbejde midlertidigt i Danmark. Den daværende beskæftigelsesminister holdt endvidere en række møder med Folketingets partier om sagen.

Folketinget blev inddraget i den endelige løsning vedrørende anvendelse af en særlig undtagelsesbestemmelse i direktivet, som indebar en ændring af arbejdsmiljøloven. Et enigt Folketing bakkede op om lovændringen, som trådte i kraft 1. juli 2008. Der blev endvidere udstedt en ny bekendtgørelse.

Ifølge disse regler skal udenlandske tjenesteydere, der ønsker at arbejde midlertidigt i Danmark – inden for visse områder – have deres kvalifikationer fra udlandet anerkendt af Arbejdstilsynet, inden de må påbegynde arbejdet.

Det er således ikke korrekt, når det hævdes, at den daværende beskæftigelsesminister afskaffede kravene til udenlandske arbejdstageres sikkerhed i farlige job i al hemmelighed og uden om Folketinget.

Aktindsigt i udvekslede dokumenter mellem Arbejdsdirektoratet og Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI)

I efteråret 2008 anmodede DR Orientering Arbejdsdirektoratet om aktindsigt i dokumenter, der var udvekslet mellem direktoratet og SFI i forbindelse med, at SFI – for direktoratet - gennemførte en undersøgelse af virkningerne af indførelsen af 300 timers reglen.

Forud for henvendelsen til direktoratet havde DR Orientering bedt om aktindsigt hos SFI, der havde afvist at udlevere såkaldt følgegruppemateriale, der lå forud for offentliggørelsen af den endelige rapport.

For at tilgodese SFI's ønske om ikke at udlevere internt følgegruppemateriale afviste direktoratet også at udlevere dette materiale. I processen med at adskille følgegruppematerialet fra resten af materialet vedr. undersøgelsen opstod der en række journaliseringsmæssige fejl og misforståelser i Arbejdsdirektoratet. Konsekvensen heraf var, at DR Orientering ikke fik alt det materiale udleveret, som de efter offentlighedsloven havde krav på.

Efterfølgende er alt materiale i sagen, herunder også følgegruppematerialet, med samtykke fra SFI's direktion udleveret til DR Orientering.

Arbejdsdirektoratet har i forbindelse med en klage over behandlingen af aktindsigtsbegæringen beklaget, at der er begået en række teknisk betonede fejl i forbindelse med den journalmæssige behandling af akterne i sagen. Direktoratet har ligeledes beklaget de misforståelser af reglerne om aktindsigt, herunder rækkevidden af undtagelserne om interne arbejds papirer, som har influeret på journalprocessen. De foretagne omjournaliseringer har tilsigtet at berigtige disse fejl.

Ministeriet har i forbindelse med sin behandling af klagesagen beklaget den usikkerhed, vildfarelsen med hensyn til dokumenternes karakter og dermed journaliseringen af disse har skabt.

Folketingets Ombudsmand behandler for tiden en klage over direktoratets og ministeriets behandling af aktindsigtssagen.

Lovligheden af forsøget "Aktive – hurtigere tilbage"

I foråret 2009 blev der rejst tvivl om, hvorvidt et forsøg for sygedagpengemodtagere, som Arbejdsmarkedsstyrelsen havde iværksat i en række kommuner, havde tilstrækkelig hjemmel i lovgivningen, herunder om det var lovligt at lade manglende deltagelse i forsøget få den konsekvens, at de berørte borgere mistede retten til sygedagpenge.

Beskæftigelsesministeren har besvaret en lang række spørgsmål fra Arbejdsmarkedsudvalget og enkeltmedlemmer af Folketinget om forsøget og dets lovlighed. Herudover har ministeren 2 gange været kaldt i samråd, og der har været afholdt en forespørgselsdebat i Folketinget.

Kammeradvokaten har afgivet 4 responsa i sagen, og har udtalt, at forsøget er lovligt, herunder at der er hjemmel til at lade manglende deltagelse i forsøget have den konsekvens, at retten til sygedagpenge bortfalder.